

РОЗДІЛ VI

Трибуна молодих учених

УДК 343.81

Н. Карпенко

Про деякі змістовні процесуальні особливості протидії злочинності у місцях позбавлення волі

В статті розглянуті питання, що пов'язані з протидією розслідуванню злочинів, яка здійснюється організованими злочинними угрупованнями у виправних колоніях України. Автори визначили протидію організованих злочинних формувань у виправних колоніях як комплекс різноманітних заходів легального та конспіративного характеру, що вчиняються об'єднаними у злочинні співтовариства засудженими, які відбувають покарання, для створення перешкод у розслідуванні злочинів, вчинених у цих установах виконання покарань та в цілому для негативного впливу на стан оперативної обстановки і управління процесами виконання і відбування покарання. За результатами дослідження були запропоновані науково обгрунтовані заходи щодо запобігання і нейтралізації цього суспільно небезпечного явища.

Ключові слова: протидія; розслідування злочинів; організовані злочинні угруповання; виправна колонія; запобігання злочинам; засуджений; кримінально-процесуальне законодавство.

Постановка проблеми. Відповідно до вимог статті 2 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України), одним із завдань кримінального провадження є забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування з тим, щоб кожний, хто вчинив кримінальне правопорушення, був притягнутий до відповідальності в міру своєї вини [1]. Проте, як свідчить практика, вирішити його не досить просто, що, у першу чергу, пов'язано з протидією різноманітних суб'єктів цієї діяльності [2, с. 25-26].

Не минула остронь зазначена проблема й виправні колонії України, що обумовлено особливостями кримінально-виконавчих правовідносин [3, с. 38], а також специфікою розслідування злочинів, що вчиняються в органах та установах виконання покарань [4, с. 3]. Зокрема, на відміну від попереднього КПК України, згідно чинного кримінального процесуального закону, функції дізнання в системі Державної кримінально-виконавчої служби (ДКВС) України здійснюють не начальники установ виконання покарань і слідчих ізоляторів, а слідчі територіальних органів внутрішніх справ (ОВС) (ст. 216 КПК) [5, с. 534-537].

Все це породжує нові форми та суб'єктів протидії розслідуванню злочинів, що вчиняються у виправних колоніях, одним із яких виступають організовані злочинні угруповання, а також зумовлює необхідність більш глибокого розуміння зазначеного суспільного явища на науковому та практичному рівнях та, звичайно, нових тактичних підходів щодо його нейтралізації і подолання.

З огляду цього та з метою вироблення науково обгрунтованих шляхів по запобіганню та протидії зазначеному суспільно небезпечному явищу, вибрана тема статті є досить актуальною та такою, що носить теоретико-прикладний характер.

Стан дослідження. Як показало вивчення наукової літератури, означена тематика дослідження була у центрі уваги як учених кримінально-процесуального права (О. В. Бауліна, Ю. О. Гурджі, Л. Д. Удаलोї та ін.) та криміналістики (В. К. Весельського, Є. Д. Лук'янчикова, Ю. В. Шепітько та ін.), так і науковців кримінально-виконавчого права (І. Г. Богатирьов, Т. А. Денисової, О. Г. Колба та ін.). Проте, з урахуванням новел КПК України та проблем практичного характеру, крім окремих статей [6] та методичних рекомендацій щодо застосування кримінального процесуального закону органами та установами виконання покарань [4], нині наукових видань по суті цієї тематики дослідження в Україні не має, що й виступило додатковим аргументом під час вибору теми цієї статті.

Виклад основних положень. В науковій літературі під процесом протидії організованих злочинних формувань у ході боротьби зі злочинністю розуміють комплекс різноманітних прийомів, хитрощів і форм обману, що перешкоджають ефективному запобіганню, виявленню, розкриттю, розслідуванню і судовому розгляду вчинених ними злочинів і їх блокуванню, нейтралізації тощо (К. К. Горяїнов, В. С. Овчинський, Г. К. Синілов) [7, с. 495]. Проте, враховуючи як особливості кримінально-виконавчих відносин, так і особливості внутрішньої та зовнішньої протидії дізнанню у виправних колоніях, зміст протидії організованих злочинних формувань у зазначених місцях позбавлення волі також має свою специфіку.

У зв'язку з цим, як зауважили І. Г. Богатирьов, О. М. Джужа, М. П. Ільтяй, з огляду на особливості злочинності в установах виконання покарань, законспірований характер багатьох проявів діяльності Державна пенітенціарна служба України (далі – ДПтС) як центральний орган виконавчої влади зі спеціальним статусом, змушений використовувати у боротьбі з цим явищем як гласні, так і негласні засоби [8, с. 81].

Результати даного дослідження показують, що зазначена форма протидії у виправних колоніях уповільнює, а подекуди, і призупиняє процес розслідування вчинених у них злочинів. Мета такої протидії, як встановлено Г. М. Бірюковим, – послабити або нейтралізувати діяльність органів дізнання та досудового слідства, забезпечити безпеку, самозбереження, виживання і перевагу організованих злочинних формувань у протизаставі з правоохоронними органами (у даному випадку – протидія діяльності адміністрації виправних колоній) [9, с. 14-15].

Однією з детермінант, що сприяє організованим злочинним групам у виправних колоніях протидіяти розслідуванню злочинів, вчинених засудженими, є наявність протиріч і неврегульованих питань, у першу чергу, нормами кримінально-виконавчого права і оперативно-розшукової діяльності (ОРД), у сфері виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі. Разом з тим, протидія, будучи досить різноманітною по своїй соціальній природі, не може знаходитись поза залежності від характеру злочинних діянь, стадій їх вчинення і розкриття злочинів у виправних колоніях. При цьому прийняття рішення при вчиненні злочинів у певній мірі залежить від об'єму таємно зібраної злочинцями інформації, її якісної характеристики, що підтверджує можливість успіху при вчиненні злочину та виключає випадки виявлення винних у його вчиненні осіб. Саме таємність інформаційної діяльності, як обґрунтовано встановлено В. А. Некрасовим, створює проблеми щодо негласного проникнення у злочинне середовище [10, с. 92-93].

Як свідчить практика, протидія досудовому слідству у виправних колоніях на першочергових стадіях з боку організованих злочинних формувань полягає у приховуванні злочинної діяльності та активному впливі на хід ведення кримінального провадження з метою заведення його у глухий кут або в напрямку, що влаштовує лідерів злочинного середовища.

Найбільш типовими є наступні форми протидії організованих злочинних угруповань у виправних колоніях:

- 1) переховування або знищення знарядь, засобів слідів злочину [11, с. 182];
- 2) використання каналів і джерел, які заслуговують довір'я, неправдивої інформації для «підкидування» слідчому, в тому числі пред'явлення підставних свідків [12, с. 34-35];
- 3) виявлення очевидців і свідків, які проходять по кримінальному провадженню, встановлення їх місця перебування (відділення, корпус, т. ін.), а також з'ясування змісту показів, які вони дали на слідстві [13, с. 61];
- 4) підкуп, залякування, фізичний вплив на потерпілих і свідків з метою схилення їх до дачі «необхідних» для злочинного формування або по зміні раніше даних на слідстві показань [14, с. 112];
- 5) здійснення тиску на слідство за допомогою корумпованих високопоставлених посадових осіб з числа органів державної влади і управління, а також засобів масової інформації, підготовка громадської думки, необхідної для організованого злочинного формування [15, с. 87-88];
- 6) найм на кошти так званої «зłodійської каси» висококваліфікованих адвокатів [16, с. 202];
- 7) максимальне використання недоліків існуючої системи тримання в ізоляції осіб, позбавлених волі, встановлення неофіційних каналів зв'язку з членами організованих злочинних угруповань на волі, підготовка до втеч, передача на охоронювані об'єкти заборонених предметів та їх приймання в колоніях, т. ін. [17, с. 24].

Щодо тактики протидії, яку застосовують організовані злочинні угруповання у виправних колоніях, то вона ґрунтується на таких діях, як:

- а) заходи по організації злочинної діяльності в цих колоніях.

Так, тільки у 2012 році за намагання підтримувати та розповсюджувати «зłodійські традиції», організовувати групи негативної спрямованості в УВП до приміщень камерного типу у виправних

колоніях максимального рівня безпеки, у порядку вимог ст. 100 КВК України було переведено більше 3,4 тис. засуджених, або 17 % від загальної кількості усіх переведених засуджених у цьому році [18, с. 17].

Не змінились ці показники і в 2013 р. [19, с. 16], тобто намітилась негативна тенденція щодо організованої протидії засудженими персоналу виправних колоній. При цьому 57 % з даної категорії засуджених – це були особи віком від 21 до 30 років; 39,6% – від 31 до 50 років, понад 50 років – 3,4 % [18, с. 17];

б) заходи, що спрямовані на збір відповідної інформації, яка дозволяє завчасно визначити варіанти злочинної поведінки, способи вчинення злочину, т. ін., і на цьому ґрунті ретельно спланувати злочин [20, с. 80];

Як у зв'язку з цим зробила висновок Л. А. Волошина, сам факт існування злочинів та правопорушень у місцях позбавлення волі свідчить про те, що позитивні поведінкові норми не всюди та не завжди виступають як загальноприйняті. Частина вчинків регулюється іншими уявленнями про дозволене. Вони йдуть у розріз із нормами соціальної моралі, але є теж нормами поведінки [21, с. 5];

в) заходи, що забезпечують маскуванню злочинної діяльності у виправних колоніях [22, с. 24-26].

Як показує практика, маскуванню злочинної діяльності у виправних колоніях здійснюється досить різноманітними та різносторонніми способами організаційного, технічного і технологічного характеру. При цьому, як зробили висновок ряд науковців (Е. Д. Дідоренко, Б. І. Бараненко, В. А. Глазков та ін.), значне місце у такій діяльності займають дисциплінарні вимоги, особливо такі, як:

- дотримання конспірації, тобто збереження таємниці злочинної діяльності, а також членства в злочинних групах і організаціях;

- повне підпорядкування членства в групах і організаціях;

- повне підпорядкування членів групових співтовариств їх лідерам, у тому числі з питань виконавчої дисципліни;

- заборони на вчинення несанкціонованих злочинів, на вихід із групи (організації);

- обов'язкове відрахування коштів у загальну «злочинну» касу» (так званий «общак»), т. ін. [23, с. 105];

г) дії, що спрямовані на створення ефективних систем контактів в структурах адміністрації виправних колоній для забезпечення гарантованого захисту своїх інтересів і безпеки членів організованих злочинних формувань [24, с. 144-145].

Як з цього приводу зауважили Т. А. Денисова і А. В. Градецький, не є секретом, що певна частина бажаючих поступити на службу в правоохоронні органи, переслідує далеко не патріотичні мотиви: частина з них має або корисливі мотиви (про це свідчить досить обмежене коло служб, у яких вони хотіли б працювати), або намагання у такий спосіб реалізувати своє прагнення до влади над людьми. Зрозуміло, що людям з антисоціальною спрямованістю властиве байдуже або й негативне ставлення до багатьох соціальних цінностей, що охороняються законом [25, с. 447];

г) дії, що спрямовані на захоплення реальної влади над засудженими у виправних колоніях [26, с. 134-135];

д) силовий вплив на ту частину засуджених, у яких сформувалась повага до правопорядку в місцях позбавлення волі [27, с. 234-235].

7) кримінальна розвідка, що є головною зброєю у протидії розслідуванню злочинів, вчинених у виправних колоніях, та яка в цілому негативно впливає на правопорядок у місцях позбавлення волі [28, с. 77].

Головна ціль такої діяльності – збір стратегічної, тактичної та іншої інформації по досить широкому колу питань. При цьому до завдань кримінальної розвідки, як показали результати даного дослідження, відносяться:

- виявлення осіб, фактів і об'єктів, що представляють для організованих злочинних формувань інтерес, з метою отримання інформації щодо осіб, які є суб'єктами та учасниками кримінального судочинства по провадженнях, порушених у виправних колоніях, та інших об'єктів злочинного посягання [29, с. 80];

- перевірка та вивчення отриманої та тієї, що є в наявності, інформації з метою визначення найбільш сприятливого часу, місця і способів досягнення злочинного задуму [30, с. 72];

- використання отриманої інформації при плануванні злочинних дій з метою ухилення від кримінальної відповідальності при вчиненні злочину [31, с. 128-129].

Як свідчить практика, для організації каналів отримання розвідувальної інформації у виправних колоніях, організовані злочинні формування виділяють значні грошові кошти. По цих каналах йде відтік інформації про наявність, а в окремих випадках, і про хід ОРД по відношенню членів організованих злочинних формувань та про заплановані щодо них оперативно-розшукові заходи. Так, тільки у 2011 р. у засуджених до позбавлення волі у ході відбування покарання за незаконне зберігання персоналом виправних колоній було вилучено більше 30 тисяч гривень, а в каналах надходження – 200 тис. грн. [32, с. 5].

Крім цього, створенню таких каналів у багатьох випадках сприяє сучасна технічна забезпеченість організованих злочинних формувань. У таких умовах, як вірно зробили висновок В. П. Захаров і В. І. Руденко, необхідно відійти від правила відомчої пріоритетності прав та добування та використання спеціальної і закритої інформації [33, с. 9].

До інших детермінант, що сприяють протидії досудовому слідству у виправних колоніях з боку організованих злочинних формувань, відносяться підкуп персоналу цих УВП, корумпованість судів і органів прокуратури, т. ін. [7, с. 501]. Як у зв'язку з цим зробили висновок В. Й. Бочелюк та Т. А. Денисова, потрапляючи в місця позбавлення волі, людина намагається продовжити спілкування з людьми, які знаходяться на волі, за допомогою легальних засобів (листування, передачі, побачення тощо). Але можливості легального спілкування обмежені законом, і тому прагнення до забороненого спілкування починається в засудженого з тієї ж самої хвилини, коли за ним закриваються двері камери [34, с. 184].

Висновки. Протидія досудовому слідству у виправних колоніях на першочергових стадіях з боку організованих злочинних формувань полягає у приховуванні злочинної діяльності та активному впливі на хід ведення кримінального провадження з метою заведення його у глухий кут або в напрямку, що влаштовує лідерів злочинного середовища.

Будо виявлено найбільш типові форми протидії організованих злочинних угруповань у виправних колоніях, зокрема, переховування або знищення знарядь, засобів слідів злочину; використання каналів і джерел, які заслуговують довір'я, неправдивої інформації для «підкидування» слідчому, в тому числі пред'явлення підставних свідків; виявлення очевидців і свідків, які проходять по кримінальному провадженню, встановлення їх місця перебування, а також з'ясування змісту показів, які вони дали на слідстві; підкуп, залякування, фізичний вплив на потерпілих і свідків з метою схилення їх до дачі «необхідних» для злочинного формування або по зміні раніше даних на слідстві показань; здійснення тиску на слідство за допомогою корумпованих високопоставлених посадових осіб з числа органів державної влади і управління, а також засобів масової інформації, підготовка громадської думки, необхідної для організованого злочинного формування; найм на кошти так званої «зłodійської каси» висококваліфікованих адвокатів; максимальне використання недоліків існуючої системи тримання в ізоляції осіб, позбавлених волі, встановлення неофіційних каналів зв'язку з членами організованих злочинних угруповань на волі, підготовка до втеч, передача на режимні об'єкти заборонених предметів.

Отже, під протидією організованих злочинних формувань у виправних колоніях слід розуміти комплекс різноманітних заходів легального та конспіративного характеру, що вчиняються об'єднаними у злочинні співтовариства засудженими, які відбувають покарання у вигляді позбавлення волі, для створення перешкод у розслідуванні злочинів, вчинених у цих установах виконання покарань та в цілому для негативного впливу на стан оперативної обстановки і управління процесами виконання і відбування цього покарання.

Джерела та література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Кримінального процесуального кодексу України» станом на 25 травня 2012 р. – К.: Алерта, 2012. – 304 с.
2. Колб О. Г., Охман О. В. Суб'єкти протидії розслідуванню злочинів, учинених в установах виконання покарань і слідчих ізоляторах України / О. Г. Колб, О. В. Охман // Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ. – 2013. – № 1. – С. 24-30.
3. Гель А. П. Кримінально-виконавче право України: навч. посібник / А. П. Гель, Г. С. Семаков, І. С. Яковець. За ред. проф. А. Х. Степанюка. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 624 с.
4. Богатирьов І. Г. Методичні рекомендації щодо застосування Кримінального процесуального кодексу України органами і установами, що належать до сфери управління Державної пенітенціарної служби України / І. Г. Богатирьов, М. С. Пузирьов – К.: ДПтС України, 2012. – 28 с.

5. Кримінальний процесуальний кодекс України: наук.-практ. комент. [у 2 т. – Т.1] / [Є. М. Блажівський, Ю. М. Грошевий, Ю. М. Дьомін та ін.]; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова. – Х.: Право, 2012. – 768 с.
6. Коломієць Н. В. Особливості здійснення оперативно-розшукової діяльності у місцях позбавлення волі в умовах реформування кримінального процесуального законодавства / Н. В. Коломієць, С. І. Халимон // Наук. вісник Інституту кримінально-виконавчої служби. – 2012. – № 1. – С. 54-60.
7. Теория оперативно-розыскной деятельности: учебник / Под ред. К. К. Горяинова, В. С. Овчинского, Г. К. Синилова. – М.: ИНФРА-М, 2007. – 832 с.
8. Богатирьов І. Г. Оперативно-розшукова діяльність в установах виконання покарань: монографія / І. Г. Богатирьов, О. М. Джужа, М. П. Ільтай. – Д.: Дніпропетровськ. ун-т внут. справ, 2009. – 188 с.
9. Бирюков Г. М. Проблемы информационного обеспечения тактики борьбы с преступностью организованных групп в условиях современности и пути их разрешения / Г. М. Бирюков // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2000. – № 3. – С. 12-19.
10. Некрасов В. А. Проблемы негласного проникновения у злочинне середовище / В. А. Некрасов // Вісник Одеського інституту внутрішніх справ. – 2000. – № 3. – С. 20-26.
11. Белкин Р. С. Курс советской криминалистики. В 3 томах. – Т. 1: Общая теория советской криминалистики / Р. С. Белкин. – М.: ЮЛ, 1977. – 340 с.
12. Дубинский А. Я. Производство предварительного расследования органами внутренних дел / А. Я. Дубинский. – К.: РВВ КВШ МВД СССР им. Ф. Э. Дзержинского, 1987. – 84 с.
13. Баев О. Я. Криминалистическая тактика и уголовно-процессуальный закон / О. Я. Баев. – Воронеж: Воронеж. ВШ МВД СССР, 1977. – 114 с.
14. Лукашевич В. Г. Криминалистическая теория общения: постановка проблемы, методика исследования, перспективы использования / В. Г. Лукашевич. – К.: КНУВС, 1993. – 194 с.
15. Весельський В. К. Особливості провадження допиту підозрюваного (обвинуваченого) з метою недопущення тортур та інших порушень прав людини / В. К. Весельський, В. С. Кузьмічов, В. С. Мацишин, А. В. Старушкевич. – К.: Атіка, 2004. – 146 с.
16. Тонков Е. Е. Стратегія організації протидії наркоманії в місцях позбавлення волі / Е. Е. Тонков // Проблеми розкриття та розслідування злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів та прекурсорів: матеріали Всеукраїн. наук.-практ. конференції студентів, курсантів і слухачів, Донецьк, 30 жовтня 2003 р. – Донецьк: ДЮІ, 2004. – С. 200-204.
17. Ведров С. Ю. Отдельные вопросы взаимодействия правоохранительных органов в борьбе с незаконным оборотом наркотиков в местах лишения свободы / С. Ю. Ведров // Юридический вестник. – Владимир: ВЮИ ФСИН России, 2005. – № 1(2). – С. 22-31.
18. Про діяльність підрозділів охорони, нагляду і безпеки кримінально-виховних установ у 2012 р. // Інформаційний бюлетень ДПтС України. – 2012. – Кн. 1. – 53 с.
19. Про діяльність підрозділів охорони, нагляду і безпеки кримінально-виконавчих установ ДПтС України у 2-у півріччі 2013 р. // Інформ. бюлетень ДПтС України. – 2013. – Кн. 2. – 56 с.
20. Дедюхин В. В. Становление и развитие организации борьбы с преступностью в исправительно-трудовых учреждениях: учеб. пособие // В. В. Дедюхин. – М.: Акад. МВД СССР, 1984. – 112 с.
21. Волошина Л. А. Искажение нормальных представлений в обыденном сознании, обуславливающим совершение тяжких насильственных преступлений / Л. А. Волошина // Вопросы борьбы с отдельными видами преступлений. – М.: Юрид. лит., 1986. – С. 3-9.
22. Возный А. Ф. Полицейский сыск и кружок петрашевцев: учебное пособие / А. Ф. Возный. – К.: НИ и РИО КВШ МВД СССР, 1976. – 86 с.
23. Дидоренко Е. А. Основы оперативно-розыскной деятельности в Украине (понятие, принципы, правовое обеспечение): учебное пособие / Е. А. Дидоренко, Б. И. Бараненко, В. А. Глазков. – К.: Центр научной литературы, 2007. – 264 с.
24. Зелинский А. Ф. Криминальная психология: научно-практическое издание / А. Ф. Зелинский. – К.: Юринком Интер, 1999. – 241 с.
25. Денисова Т. А., Градецький А. В. Чинники, що зумовлюють правопорушення правоохоронців / Т. А. Денисова, А. В. Градецький // Забезпечення прав і свобод людини і громадянина в діяльності органів внутрішніх справ України за сучасних умов [Текст]: Матеріали міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 4 грудня 2009 р. – Х.: Права людини, 2009. – С. 446-452.
26. Литвак О. М. Державний вплив на злочинність: Кримінологічно-правове дослідження / О. М. Литвак. – К.: Юрінком Интер, 2000. – 280 с.
27. Сочивко Д. В., Литвишко В. М. Пенитенциарная антропология. Опыт систематизации психолого-педагогической теории и практики в местах лишения свободы / Д. В. Сочивко, В. М. Литвишко. – М.: Московский психолого-социальный институт, 2006. – 320 с.
28. Некрасов В. А. Проникнення в злочинне середовище: організаційно-тактичні основи: монографія / В. А. Некрасов, Г. М. Бірюков, С. І. Корсун. – К.: РВВ МВС України, 2004. – 196 с.
29. Погорєцький М. А. Засоби пізнання злочину в кримінальному процесі та в оперативно-розшуковій діяльності / М. А. Погорєцький // Вісник академії прокуратури України. – 2007. – № 1. – С. 77-82.

30. Долженков О. Ф., Некрасов В. А., Черкасов Ю. Е. Основы разведки в среде обитателей та інфраструктурі злочинності: монографія / О. Ф. Долженков, В. А. Некрасов, Ю. Е. Черкасов. – Одеса: РВВ ОЮІ НУВС, 2003. – 198 с.
31. Колб О. Г. Вплив оперативно-розшукової діяльності на детермінанти вчинення злочинів засудженими до позбавлення волі / О. Г. Колб // Науковий вісник НАВСУ. – 2004. – № 3. – С. 127-134.
32. Про діяльність підрозділів охорони, нагляду і безпеки кримінально-виконавчих установ у 2011 р. // Інформаційний бюлетень ДПтС України. – 2011. – Кн. 2. – 64 с.
33. Захаров В. П., Руденко В. І. Використання біометричних технологій правоохоронними органами у ХХ столітті: наук.-практ. посібник / В. П. Захаров, В. І. Руденко. – Львів: ЛДУВС, 2009. – 440 с.
34. Бочелюк В. Й., Денисова Т. А. Кримінально-виконавча психологія: підручник / В. Й. Бочелюк, Т. А. Денисова. – К.: Істина, 2008. – 328 с.

Карпенко Н. О некоторых содержательных процессуальных особенностях противодействия преступности в местах лишения свободы. В статье рассмотрены вопросы, относящиеся к противодействию расследованию преступлений, которое совершается организованными преступными группировками в исправительных колониях Украины, а также предложены научно обоснованные меры по предупреждению и нейтрализации этого общественно опасного явления. Под противодействием организованных преступных формирований в исправительных колониях следует понимать комплекс различных действий легального и конспиративного характера, совершаемых объединенными в преступные сообщества осужденными, отбывающими данное уголовное наказание, для создания помех в расследовании преступлений, совершенных в этих учреждениях исполнения наказаний, и в целом для отрицательного влияния на состояние оперативной обстановки и управления процессами выполнения и отбывания этого наказания. Тактика противодействия, которую применяют организованные преступные группировки в исправительных колониях, основывается на таких действиях, как: а) действия по организации преступной деятельности в этих колониях; б) мероприятия, направленные на сбор соответствующей информации для планирования преступлений; в) меры, обеспечивающие маскировку преступной деятельности в исправительных колониях; г) действия, направленные на создание эффективных систем контактов в структурах администрации исправительных колоний; д) действия, направленные на захват реальной власти над осужденными в исправительных колониях; е) силовое воздействие на ту часть осужденных, у которых сформировалась уважение к правопорядку в местах лишения свободы; е) уголовная разведка, которая является главным оружием в противодействии расследованию преступлений, совершенных в исправительных колониях.

Ключевые слова: противодействие; расследование преступлений; организованные преступные объединения; исправительная колония; предупреждение преступлений; осужденный; уголовно-исполнительное законодательство.

Karpenko N. About Some Essential Procedural Features of Counteraction of Crime in Imprisonment Places. In the article the questions concerning counteraction to investigation of crimes which are committed by organized criminal associations in correctional penal colonies of Ukraine have been considered and also science-based measures for preventing and neutralizing this socially dangerous phenomenon have been offered. Counteraction of organized criminal formations in correctional penal colonies should be understood as the complex of various actions of legal and secret character made by united criminal societies of convicts, serving time for this crime, for creation of hindrances in investigation of the crimes committed in these establishments of execution of punishments, and in general for negative influence on a condition of an operational situation and management of processes of execution and serving of this punishment. Counteraction tactic, which is applied by organized criminal groups in correctional penal colonies, is based on such actions, as: a) actions on the organization of criminal activity in these colonies; b) measures aimed to collect the relevant information for planning of crimes; c) the measures providing disguising of criminal activity in correctional penal colonies; d) the actions directed to creation of effective systems of contacts in structures of administration of correctional penal colonies; e) the actions directed to occupation of the real power over convicts in correctional penal colonies; e) power impact on the number of convicts who respect law and order in imprisonment places; e) criminal intelligence activity that is the main weapon in counteraction to investigation of the crimes committed in correctional penal colonies.

Key words: counteraction; investigation of crimes; organized criminal associations; correctional penal colony; prevention of crimes; convict; criminal and executive legislation.